

de spectacol depășind adesea numărul locurilor. Explicația o furnizează abila inițiativă directorială în urma căreia s-au pus în vânzare bilete începând de la prețul de 1 000 de lei, pentru cei lipsiți de mijloace. Dar cred că nu numai în semn de recunoștință publicul s-a comportat exemplar, urmărind spectacolele în liniște, reacționând corect și aplaudând (într-un ritm tipic, pe care n-am reușit să-l urmez), fără a țâșni în picioare ca înțepat de streche. Atmosferei de civilizație de pe scenă (unde actorii știu să poarte un costum de epocă, știu să stea și să se

miște) îi corespunde o atmosferă de civilizație în sală. Greu de închipuit cât de reconfortant este...

Epilog

În câteva cuvinte

După exemplul Teatrului Maghiar de Stat din Cluj, Teatrul "Tamási Áron" din Sfântu Gheorghe a hotărât să rupă bariera lingvistică (și mai ales bariera prejudecăților), intrând fără complexe în arena mare a scenelor din România, unde își are, de altfel, locul. Câștigul poate fi considerabil pentru ambele părți: dacă teatrul

maghiar din Sfântu Gheorghe și-a reinnoit chipul și prin contactul și competiția cu teatrul românesc de aici (îndeosebi cu Festivalul "Atelier", promotor al unor forme inovatoare de artă scenică) și nu numai de aici, teatrul românesc are multe de învățat din tradiția profesionalismului și a preciziei, caracteristică teatrului maghiar - nu numai de aici. În artă nu există majoritari și minoritari, nici pe plan local, nici pe plan național, iar scena e intolerantă doar față de lipsa de talent.

Alice Georgescu

lași

În serviciul actorului

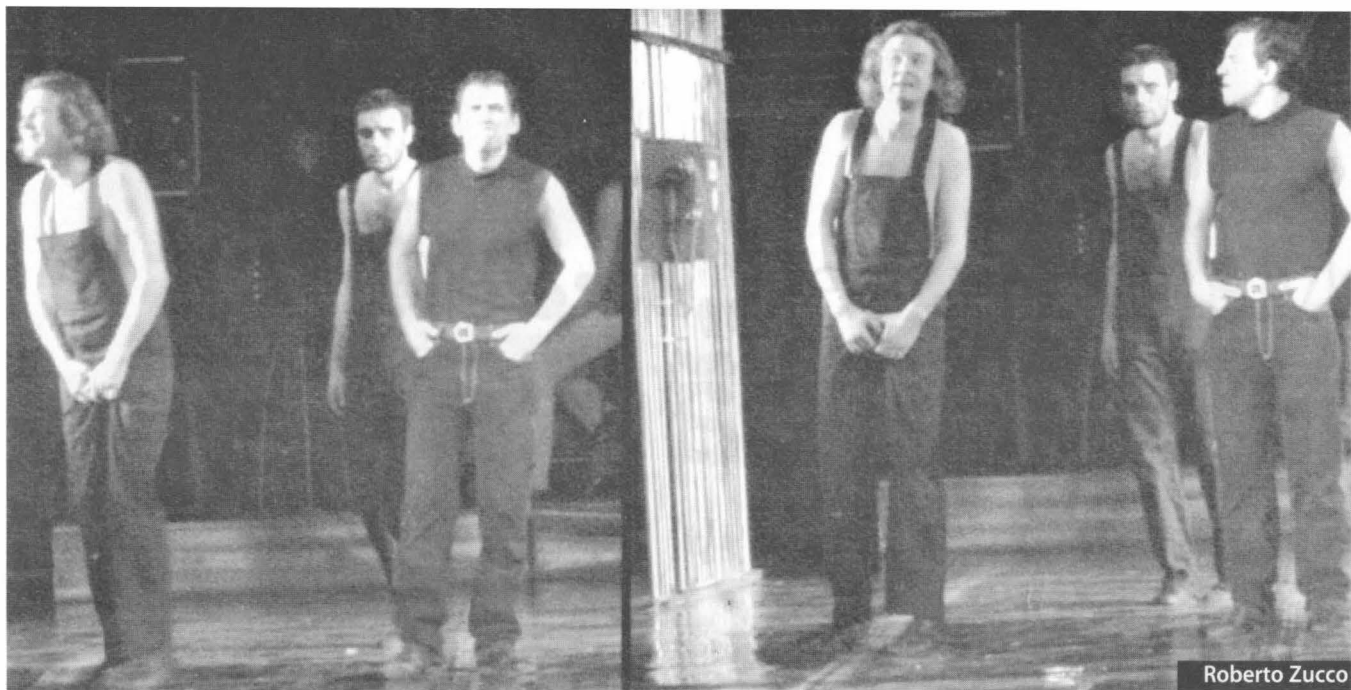
Naționalul ieșean se numără printre acele - multe - teatre care, de la începutul și până după mijlocul anilor '90, au fost nu, așa cum voiau înaintașii romantici, lăcașuri de cultură și nobile moravuri,

ci, așa cum dicta moda zilei, câmpuri de bătălie pentru scaunul directorial, în jurul sau împotriva lui. Personalități culturale autentice, dar necunoscând viața teatrală decât din spectacole, oameni de condei inte-

ligenți și incisivi, dar incapabili să țină piept intrigilor care, în culise, le concuroau pe acelea de pe scenă, actori adorați de public, dar neagreați de "colectiv" s-au perindat, pentru intervale mai lungi sau mai scurte, la conducerea instituției, înălțând-o sau coborând-o, fiecare după priceperea, mintea și inima sa. În ultimii ani situația pare, în fine, să se fi stabilizat, o dată cu preluarea "frâielor" de către noul director, scriitorul Ioan Holban. Cu încăpățânată răbdare și cu politică subțire, mai zâmbind, mai încruntându-se, acesta a reușit - și cu sprijinul directorului artistic, actorul Adi Carăuleanu - să împace pe toată lumea; sau pe cei mai mulți. Firește, oricine e cât de cât la curent cu existența cotidiană dintr-un teatru, cu vanitățile și naivitățile "slujitorilor Thaliei", știe că sub pojghița liniștii mocnesc tot felul de revendicări, nemulțumiri și țâfne; important este însă cum se prezintă acel teatru - care e "imaginea" sa - în momentul câte unui bilanț.

Un astfel de bilanț a însemnat, pentru Teatrul Național "Vasile Alecsandri" din Iași, întâlnirea cu un grup de critici bucureșteni (organizată în colaborare cu Secția română a A.I.C.T.), cărora, în zilele de 18 și 19 martie, li s-au arătat nu mai puțin de șase spectacole din stagiunea curentă. A fost, și pentru gazde, și pentru oaspeți, o probă de rezistență destul de dură, la capătul căreia s-a ajuns însă la o concluzie reconfortantă, neîndoielnic, și pentru unii, și pentru ceilalți: Naționalul ieșean stă bine, sau, dacă preferați, merge bine.

Roberto Zucco

Cum trei dintre spectacole - **Cele 4 picioare ale mesei de lakovos Kambanellis** (regia: Ovidiu Lazăr), **Roberto Zucco** de Bernard-Marie Koltès (regia: Alexander Hausvater, care, în stagiunea trecută, a realizat la Iași acel neuitat **Teibele și demonul ei** de Isaac Bashevis-Singer, nominalizat pentru cel mai bun spectacol la Gala UNITER) și **Fata fără zestre** de A.N. Ostrovski (regia: Nikolov Perveli Vili - a se vedea recenzia chiar în numărul de față) - au avut parte în revistă, la momentul premierei, de cronici ample, datorate distinsului și exigentului nostru colaborator de la fața locului, criticul Constantin Paiu, nu mă voi mai opri decât în fugă asupra lor. Mă voi mărgini, așadar, să spun că primul, pornind de la un text puțin consistent și încă mai puțin teatral, tradus, pe deasupra, într-o limbă română absolut neverosimilă, constituie un accident în repertoriul altminteri bine construit al teatrului, că al doilea e opera tipică a unui regizor constant provocator, interesat, și de astă dată, de un text la fel de provocator, combinație din care s-a născut o montare viguroasă și aspră ce i-a obligat pe actori să-și descătușeze întreaga energie (și ei au răspuns cu entuziasm acestei cerințe) și că ultimul a mizat, cu înțelepciune, pe etalarea resurselor interpretative ale actorilor care, în spațiul riscant al Sălii Studio, au oferit, înăuntrul unui exemplar recital colectiv, tot atâtea recitaluri individuale. Au fost, cele două din urmă, reprezentații care cinstesc "firma" teatrului, recomandând-o prin seriozitate și ținută artistică.

În acest sens, ca o frumoasă speranță pentru viitor se anunță studentul-regizor în anul IV la U.A.T.C. Dan Vasile, care debutează la Iași cu **Pelicanul** de August Strindberg. Piesa, dificilă pentru creatorul de spectacol și apăsătoare pentru privitor, este descifrată de directorul de scenă cu

migală și precizie, el punând în evidență abisurile psihologice ale personajelor cu o siguranță surprinzătoare la un începător. Dacă nu s-a putut abține (nici nu a vrut, desigur...) să ne demonstreze că "are viziune", închipuind un fel de prolog care sugerează amplasarea conflictului de familie în cadrul unei emisiuni TV (?), Dan Vasile ne-a dovedit, mult mai convingător, că știe să lucreze cu actorii, valorificând nu doar disponibilitățile dramatice ale unei interprete de talia Mihaelei Arsenescu Werner, ci și pe acelea, mai puțin vizibile în alte spectacole, ale unor tineri precum Călin Chirilă și Irina Răduțu.

Tot pentru a-i servi pe actori par să fi fost gândite și celelalte două spectacole arătate de TN Iași: **Cameristele** de Jean Genet și **Ultima dragoste a lui Don Juan** de Tudor Popescu. În lectura Irinei Popescu Boieru, (mult prea) frecventatul, la noi, text franțuzesc se înfățișează despuiat de conotațiile politice sau psihanalitice pe care le capătă îndeobște pe scenă, păstrându-și, chiar adâncindu-și, în schimb, latura polițistă. Putem constata - probabil, asta s-a și dorit - că Pușa Darie, Georgeta Burdujan și Monica Bordeianu sunt actrițe conștiincioase și, desigur, utile teatrului. Cât privește piesa regretatului Tudor Popescu, ea devine, în mizanscena lui Nikolov Perveli Vili, o temă de dezbateră interesantă (dar, de la un punct, repetitivă și cam obositoare) și, mai cu seamă, un pretext pentru revelarea calităților actricești ale tinerilor Nicolae Ionescu și Roxana Păun Trifan (pe care îi remarcasem deja în **Fata fără zestre**).

De altfel, actorii formează - așa cum s-a observat și la colocviul care a urmat "maratonului" - "cel mai prețios capital" al Teatrului Național din Iași. Vedete acreditate ale trupei - precum Mihaela Arsenescu Werner, Violeta

Mihaela Arsenescu Werner și Călin Chirilă în **Pelicanul**

Popescu, Virginia Raiciu, Petru Ciubotaru, Emil Coșeru și (în alte spectacole) Cornelia Gheorghiu, Florin Mircea, Sergiu Tudose -, componenți "de bază" ai generației artistice de mijloc - precum Doina Deleanu, Ada Gârțoman-Suhar, Vitalie Bichir, Adi Carauleanu, Liviu Manoliu, Adrian Păduraru - sau tineri afirmați de numai câțiva ani încoace - precum Anne-Marie Chertic, Antonela Cornici, Petronela Grigorescu, Doru Aftanasiu, Radu Ghilaș, Constantin Pușcașu -, ei au izbutit să dea, în ciuda diferențelor de vârstă și de personalitate, impresia de coerență și de armonie, atât de prețioasă în definirea profilului unui teatru. Așa încât, datorită lor, se poate spune că, la ora actuală, Naționalul ieșean este o instituție de interes - artistic - într-adevăr național.

Alice Georgescu